

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2008.12.8
KOM(2008) 819 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Organų donorystės ir transplantacijos 2009–2015 m. veiksmų planas: glaudesnis valstybių narių bendradarbiavimas

{KOM(2008) 818 galutinis}
{SEK(2008) 2956}
{SEK(2008) 2957}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Organų donorystės ir transplantacijos 2009–2015 m. veiksmų planas: glaudesnis valstybių narių bendradarbiavimas

1. IŽANGA

2007 m. gegužės 31 d. Komisija priėmė komunikatą dėl organų donorystės ir transplantacijos¹. Komunikate ir prie jo pridedame poveikio vertinime² pateikta daug pasiūlymų dėl veiksmų Bendrijos ir valstybių narių lygiu siekiant padėti padidinti organų donorų skaičių ES ir užtikrinti šių procedūrų kokybę bei saugą.

Komunikate pasiūlyti du veiksmai: veiksmų planas valstybių narių veikimo koordinavimui ir bendradarbiavimui stiprinti ir teisės aktas dėl pagrindinių kokybės ir saugos principų.

Priėmusi pirmą komunikatą Komisija pradėjo konsultacijų su nacionaliniais ekspertais ir pagrindinėmis suinteresuotosiomis šalimis procesą pagrindinį dėmesį skirdama žmogaus organų donorystės ir transplantacijos kokybės ir saugos reikalavimams bei pagrindinėms pasiūlyto veiksmų plano prioritetinėms sritims. Konsultacijų procesas padėjo Komisijai nustatyti 10 prioritetinių priemonių, kurios atitinka tris pagrindinius tikslus:

- geresnės galimybės gauti organus;
- transplantacijos sistemų veiksmingumo ir prieinamumo gerinimas;
- kokybės ir saugos gerinimas.

2. GERESNIS BENDRADARBIAVIMAS ORGANŲ DONORYSTĖS IR TRANSPLANTACIJOS SRITYJE

Sutarties 152 straipsnio 4 dalies a punkte numatyta galimybė EB priimti suderintas priemones organų saugai ir kokybei užtikrinti. To paties 152 straipsnio 2 dalyje taip pat nurodyta, kad Bendrijos veiksmai turi papildyti nacionalinę valstybių narių visuomenės sveikatos stiprinimo politiką. Bendrija turi skatinti valstybių narių bendradarbiavimą šiame straipsnyje nurodytose srityse ir, jei reikia, remti jų veiksmus. Atsižvelgdamos į tai, valstybės narės turi palaikyti ryšį su Komisija ir koordinuoti savo politiką ir programas. Glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Komisija gali imtis bet kokios iniciatyvos, kuri galėtų būti naudinga ar reikalinga tokiam koordinavimui gerinti.

Organų donorystės ir transplantacijos sritis yra ypač tinkama ES valstybėms narėms keistis patirtimi ir žiniomis. Šiuo veiksmų planu siekiama stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą nustatant ir rengiant bendrus tikslus ir gaires, sutartus rodiklius ir etalonus, reguliariai teikiant ataskaitas, nustatant gerąją patirtį ir ja keičiantis.

Bendrijos lygmens veiksmai papildys valstybių narių pastangas gerinti organų donorystės ir transplantacijos kokybę ir saugą, spręsti organų trūkumo problemą ir padaryti transplantacijos sistemas veiksmingesnes. Komisija padės valstybėms narėms naudodamasi Bendrijos priemonėmis, ypač 2008 – 2013 m. sveikatos programa.

¹ SEC(2007)704 – SEC(2007)705.

² Prie Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai pridedamas poveikio vertinimas – Organų donorystė ir transplantacija: politikos veiksmai ES lygiu, http://ec.europa.eu/health/ph_threats/human_substance/documents/organs_impact_en.pdf

3. ORGANŲ DONORYSTĖS IR TRANSPLANTACIJOS PRIORITETINIAI VEIKSMAI

Pastaraisiais metais Komisija dėjo daug pastangų remdama organų transplantaciją per įvairias Bendrijos programas. Buvo bendrai finansuota daug projektų³, kuriuos įgyvendinus gauta daug žinių ir informacijos. Labai svarbu, kad būtų tęsiamas tolesnis darbas pagal esamas programas ir, jei būtina, būtų dirbama platesniu mastu, įtraukiant ne vien valstybes nares, bet ir kitas suinteresuotąsias šalis.

Surinkusi turimą organų donorystės ir transplantacijos srities informaciją, žinias ir patirtį, Komisija nustatė išsamų prioritetinių veiksmų sąrašą. Šie uždaviniai ir prioritetiniai veiksmai sugrupuoti pagal minėtus 3 tikslus. Be to, veiksmų plane kiekvienas prioritetinis veiksmas suskirstytas į įvairias priemones, aprašytas priede.

Kiekviena valstybė narė spęs, kokių veiksmų ir priemonių reikia imtis siekiant norimų tikslų; šie veiksmai ir priemonės bus įtraukti į jų nacionalinių prioritetinių veiksmų planus, kurie, laikantis šio veiksmų plano, turėtų būti diskusijos, keitimosi patirtimi ir gerosios patirties nustatymo pagrindas. Nacionalinių prioritetinių veiksmų planai turėtų būti parengti atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės specifiką ir konkrečią padėtį.

3.1. Prioritetiniai veiksmai gerinant galimybes gauti organus

Pastaruoju metu organų paklausa viršija turimų organų skaičių visose valstybėse narėse ir didėja greičiau, negu gaunama donorų organų. Šiuo metu Europos Sąjungoje daugiau kaip 56 000 pacientų laukia tinkamo donoro organo⁴. Valstybių narių praktika ir pasiekti rezultatai labai skiriasi. Keitimasis informacija ir gera patirtimi padės šalims, kuriose donorų organų nepakanka, pagerinti galimybes gauti organus. Pavyzdžiui, Ispanijos modelio elementų diegimas Italijoje buvo labai sėkmingas didinant dovanojamų organų skaičių, jis parodė, kad organų donorystės ir išsigijimo organizavimo pokyčiai gali iš esmės padidinti ir išlaikyti gerus organų donorystės rodiklius.

3.1.1. Visų galimybių gauti mirusių donorų organus panaudojimas

Įrodyta, kad kompleksinio proceso nuo donoro identifikavimo iki organo transplantacijos tobulinimas turi didelį poveikį donorų skaičiui⁵. Kai kurių valstybių sėkmė gerinant galimybes gauti organus daugiausia yra susijusi su proceso organizavimu, kas rodo, kad kai kurie organų donorystės organizavimo būdai gali būti tinkamesni negu kiti⁶. Vienas iš pagrindinių būdų padidinti mirusių organų donorų skaičių yra veiksminga organų donorų identifikavimo, aptikimo ir organų paėmimo sistema. Svarbiausia organų donorystės optimizavimo ir donorų paieškos rodiklių gerinimo priemonė būtų pagrindinio už donorystę atsakingo asmens (organų donorų koordinatoriaus), kurio pagrindinė atsakomybė būtų aktyvios donorų paieškos programos diegimas, paskyrimas ligoninėje⁷.

Todėl valstybės narės turėtų siekti į nacionalinių prioritetinių veiksmų planus įtraukti tikslą palaipsniui paskirti **organų donorų koordinatorius (1 prioritetinis veiksmas)** visose ligoninėse, kuriose galimi organų donoriai. Komisija atitinkamai galėtų imtis koordinavimo ir stebėsenos veiksmų; tada valstybės narės turėtų būti skatinamos teikti informaciją Komisijai apie ligoninių, kurios paskyrė organų donorų koordinatorių, skaičių. Grindžiamas šiuo

³ Projektų aprašymas pateiktas prie šio komunikato pridedame poveikio vertinime.

⁴ Europos Taryba, 2007 m.

⁵ Žr., pavyzdžiui, Roels et al. (2002) ir Simini (2000).

⁶ ALLIANCE-O (2007b).

⁷ Europos Tarybos rekomendacija (Rec (2005)11) dėl specialistų, atsakingų už organų donorystę, vaidmens ir mokymo.

principiniu tikslu veiksmų planas turėtų padėti nustatyti tarptautiniu mastu pripažintus organų donorų koordinatoriaus programų standartus artimiausiais jo įgyvendinimo metais ir skatinti veiksmingas donorų koordinatorių mokymo programas⁸. Vėlesniu etapu Komisija ir valstybės narės turėtų siekti nustatyti Europos ar tarptautines transplantacijų koordinatorių akreditavimo sistemas.

Ne mažiau svarbu yra skatinti **organų donorystės kokybės gerinimo programas (2 prioritetas)** kiekvienoje ligoninėje, kur galima organų donorystė. Šios programos pirmiausia yra pačių atliekamas viso organų donorystės proceso⁹ vertinimas atsižvelgiant į ligoninės ir sveikatos sistemos ypatumus. Tai leistų palyginti rezultatus ir nustatyti tobulintinas sritis. Todėl taip pat būtų naudinga gerinti su šiomis kokybės gerinimo programomis susijusios konkrečios metodikos prieinamumą ir organizuoti mokymą ja naudotis.

3.1.2. *Gyvų donorų dovanoti organai – papildomas organų, paimtų iš mirusių donorų, rezervas*

Gyvų donorų dovanoti organai greta iš mirusių donorų paimtų organų yra reali alternatyva gerinant galimybes gauti organus. Todėl valstybės narės turėtų pasinaudoti veiksmų planu **skatindamos keitimąsi gerąja gyvų donorų organų dovanojimo patirtimi (3 prioritetas)**.

Todėl veiksmų planu siekiama skatinti altruistines donorystės programas ir plėtoti gyvų donorų registravimo praktiką siekiant įvertinti ir garantuoti jų saugumą.

Komisija padės parengti adekvačias priemones, kad būtų tinkamai renkama informacija apie organų ėmimo iš gyvų donorų medicines, psichologines, finansines ir socialines trumpalaikes ir ilgalaikes pasekmes. Ši informacija kartu su gyvų donorų organų donorystės programų gerosios patirties mainais turėtų padėti parengti įrodymais pagrįstas gaires ir konsensuso dokumentus nagrinėjant gyvų donorų atrankos, vertinimo ir tolimesnės kontrolės klausimus. Reikėtų įsteigti gyvų donorų registrus siekiant palengvinti stebėseną ir tolimesnę kontrolę. Visos šios priemonės turi atitikti galiojančius Europos asmens duomenų apsaugos teisės aktus, visų pirma asmens duomenų apsaugos direktyvą 95/46/EB.

3.1.3. *Visuomenės informuotumo gerinimas*

Ispanijos modelio sėkmė parodė, kad didelės investicijos į visuomenės informavimo kampanijas ne visada duoda laukiamus rezultatus. Reikia kreipti ypatingą dėmesį į konkrečią žiniasklaidai teikiamą informaciją: per žiniasklaidos priemones turėtų būti teikiama sisteminio pobūdžio visapusiška informacija apie organų donorystę ir transplantaciją. Mokslininkai sutinka, kad žiniasklaidos panaudojimas Ispanijoje organų donorystei propaguoti turėjo didelę įtaką formuojant teigiamą socialinį klimatą dėl organų donorystės ir transplantacijos¹⁰.

Įrodyta, kad yra svarbi teigiama koreliacija tarp diskusijų donorystės klausimais šeimoje ir noro iš tikrųjų dovanoti organus. Kadangi visuomenės informuotumas ir nuomonė yra labai svarbūs didinant dovanojamų organų skaičių, tęstinis mokymas turėtų būti esminė visų valstybių narių komunikacijos šiuo klausimu strategijų dalis. Žmonės turėtų būti skatinami kalbėti apie organų donorystę ir apie savo norus pranešti savo giminaičiams. Atrodo, kad tik 41% Europos piliečių aptarė organų donorystės klausimus su šeimos nariais¹¹.

⁸ ETPOD.

⁹ Europos Tarybos rekomendacija (Rec (2006)16) dėl organų donorystės kokybės gerinimo programų.

¹⁰ Matesanz and Miranda (2002). Taip pat Matesanz and Miranda (1996).

¹¹ Eurobarometro tyrimas, 2006 m.

Todėl reikia **gerinti sveikatos priežiūros specialistų ir pacientų paramos organų transplantacijai grupių žinias ir komunikacijos įgūdžius (4 prioritetinis veiksmas)**. Informavimo kampanijose turėtų būti teikiama ir informacija apie piliečių ir pacientų teises organų donorystės ir transplantacijos srityje įvairiose valstybėse narėse. Komisija gali aktyviai prisidėti padėdama valstybėms narėms surinkti šios srities informaciją.

Žmonių mobilumas taip pat parodo būtinumą **palengvinti organų donorų identifikavimą Europos mastu ir tarptautinę organų donorystę Europoje (5 prioritetinis veiksmas)**. Komisija padės valstybėms narėms parengti identifikavimo priemones.

3.2. Prioritetiniai veiksmai gerinant transplantacijos sistemų veiksmingumą ir prieinamumą

Organų donorystės ir transplantacijos aktyvumas labai skiriasi netgi tose ES šalyse, kuriose gerai išvystytos sveikatos priežiūros ir organų transplantacijos paslaugos. Akivaizdu, kad kai kurios organizavimo sistemos yra veiksmingesnės negu kitos. Veiksmų plane bus skatinamos iniciatyvos, pagrįstos veiksmingiausių sistemų nustatymu, patirties sklaida ir gerosios patirties propagavimu atsižvelgiant į vietos ypatumus.

3.2.1. Parama transplantacijos sistemoms ir jų gairės

Veiksmų plane valstybės narės raginamos didinti transplantacijų sistemų veiksmingumą (**6 prioritetinis veiksmas**). To siekdamas jos 2009 metais parengs savo nacionalinių prioritetinių veiksmų planus. Šie planai bus bendro valstybių narių sėkmės įgyvendinant minėtus bendruosius tikslus vertinimo pagrindas.

Valstybės narės, glaudžiai bendradarbiaudamos su Komisija, turėtų siekti nustatyti bendrą rodiklių sistemą organų politikai stebėti ir kiekvienos valstybės narės galimybėms vertinti. Norint vertinti transplantacijos sistemų rezultatus, reikia priimti bendras terminų apibrėžtis ir bendrą metodiką. Komisija padės valstybėms narėms pasiekti šį tikslą, visų pirma paskelbdama *ad hoc* rekomendacijas, remdamasi reguliariai teikiamomis ataskaitomis. Veiksmų plane valstybės narės toliau raginamos skatinti porinio bendradarbiavimo projektus ir tarpusavio vertinimų programas, kurios turėtų būti savanoriško savitarpio mokymosi procesas. Tarpusavio vertinimai turėtų apimti esamos politikos peržiūrą, programas ar institucines priemones, kurios įvairiuose nacionaliniuose veiksmų planuose buvo įvardytos kaip geroji patirtis. Tai galėtų būti naudinga priemonė valstybėms narėms planuojant ir įgyvendinant veiksmingesnę politiką.

3.2.2. Valstybių narių keitimasis organais

Valstybių narių keitimasis organais jau yra įprasta praktika. Tačiau yra reikšmingų organų mainų masto skirtumų tarp valstybių narių, kurios įsteigė tarptautinių organų mainų įstaigas, kaip antai *Eurotransplant* ir *Scandiatransplant*, bei nustatė jų taisykles, ir kitų valstybių narių. *Eurotransplant* dalyviai kasmet tarpusavyje keičiasi apie 20 % visų transplantuojamų organų (apie 3 300 organų), nors tik 2 % organų išvežama iš *Eurotransplant* teritorijos arba įvežama į ją. Neturėdamos tokių kompleksinių susitarimų dėl mainų valstybės narės keičiasi kur kas mažiau organų, tačiau jų skaičius galėtų padidėti, jeigu būtų sudaryti dvišaliai susitarimai¹².

Keitimosi organais masto skirtumai rodo, kad nėra panaudojamos visos organų mainų galimybės. Jeigu organų mainai tarp valstybių narių nevyktų, recipientai, kuriems reikia reto donoro, turėtų labai nedideles galimybes rasti organus, o donorai nebūtų ieškomi, nes laukiančių recipientų sąrašuose nebūtų tinkamų asmenų jų organams persodinti. Tai ypač

¹² Pavyzdžiui, Italija šiuo metu keičiasi didesniu organų skaičiumi su Graikija ir Slovakija, su kuriomis ji neseniai pasirašė dvišalius susitarimus (žr. IGE (2007)).

svarbu „sunkiai gydomiems“ pacientams (vaikams, tiems pacientams, kuriems reikalinga neatidėliotina pagalba, labai neatspariems infekcijoms pacientams, kuriems reikia labai specifinius požymius turinčių organų) ir mažesnėms valstybėms narėms apskritai. Todėl veiksmų planu siekiama sukurti **organų mainų sistemą ar struktūrą pacientams, kuriems reikalinga neatidėliotina pagalba, ir sunkiai gydomiems pacientams (8 prioritetas veiksmas)**. Šiam veiksmui remti galėtų būti sukurta IT priemonė vadovaujant Komisijai ir finansuojant Bendrijos lėšomis. Be to, Komisija rems valstybės nares kuriant jų keitimosi pertekliniais organais sistemą.

3.2.3. ES lygio susitarimai transplantacijos klausimais

Veiksmų plane deklaruojama aiški parama **ES lygio susitarimams įvairiais transplantacijos medicininiais klausimais (7 prioritetas veiksmas)**. Bendradarbiavimo metodas yra idealus būdas svarbiems savitarpio klausimams aptarti ir bendriems sprendimams bei stebėsenos priemonėms rasti. Pavyzdžiui, valstybėms narėms patariama sudaryti tokius ES lygio susitarimus visiems transplantacijų ne Bendrijos pacientams klausimams reglamentuoti.

Šis bendradarbiavimo metodas ypač tiktų nustatant su pacientų mobilumu susijusias problemas, ypač pasienio regionuose ir nedidelėse valstybėse narėse. Veiksmų plane rekomenduojama, kad ES lygio susitarimais būtų reglamentuojamos pagrindinės pacientų mobilumo ES viduje norint gauti transplantacijos paslaugas taisyklės, atitinkančios laisvo paslaugų gavėjų judėjimo principą, nustatytą EB Sutartyje ir Bendrijos teisės aktuose. Šie susitarimai padėtų praktiškai reglamentuoti atitinkamas procedūras ir spręsti visas transplantacijų sistemų atitikimo viena kitai problemas.

Be to, reikia siekti bendro supratimo dėl būsimų mokslinių tyrimų programų organų donorystės ir transplantacijos srityje prioritetų ir strategijos. Sudarant ES lygio susitarimus galėtų būti apsvastyta Europos transplantacijų mokslinių tyrimų tinklo sukūrimo nustatant bendrus prioritetus ir tikslus galimybė.

3.2.4. Prekyba organais

Viena iš galimų organų trūkumo pasekmių yra prekyba organais. Prekyba organais galėtų būti siejama su prekyba žmonėmis organų paėmimo tikslais, kuri yra esminis pagrindinių žmogaus teisių, ypač žmogaus orumo ir fizinio vientisumo, pažeidimas. Šią prekybą vykdo organizuotos nusikaltėlių grupės, kurios neteisėtai paima organus iš donorų besivystančiose šalyse ir pristato juos recipientams Europos Sąjungoje.

Nors pripažįstama, kad idealiu atveju geriausias būdas kovoti su prekyba organais būtų galimų persodinti organų skaičiaus didinimas, veiksmų plane kol kas valstybės narės raginamos sudaryti ES lygio susitarimus dėl prekybos organais Europoje masto stebėsenos. Atsižvelgiant į tiriamosios informacijos šiuo klausimu trūkumą, tokie susitarimai padės valstybėms narėms, aktyviai bendradarbiaujant ir keičiantis informacija, apsvastyti ir vėliau nustatyti geriausius prekybos organais stebėsenos būdus.

Kartu Komisija toliau tęs bendrą darbą su kitomis tarptautinėmis organizacijomis, kaip antai Europos Taryba ir Pasaulio sveikatos organizacija, kovojant su prekyba organais.

3.3. Kokybės ir saugos gerinimo prioritetai veiksmai

Šiais veiksmais turėtų būti papildyti Europos teisės aktai, nurodyti Komisijos komunikate dėl organų donorystės ir transplantacijos¹³. Būsimame teisės akte bus nurodyti bendrai kokybės ir

13

saugos sistemai ES mastu sukurti reikalingi principai, pavyzdžiui, nacionalinių kompetentingų institucijų ir kitų atitinkamų padalinių kūrimas.

3.3.1. *Tolesnės kontrolės procedūrų ir registrų tobulinimas*

Veiksmų plane siekiama papildyti šį teisinį reglamentavimą kaupiant informaciją **registruose, padedančių vertinti transplantacijų rezultatus (9 prioritetinis veiksmas)**, kas padėtų plėtoti gerą organų donorystės ir transplantacijos patirtį. Transplantacijų rezultatų vertinimas taikant bendras sąvokų apibrėžtis ir bendrą metodologiją, kaip numatyta veiksmų plane, galėtų būti naudingas ES lygio registrų plėtrai, jei būtina, ir atitikties galiojantiems Europos asmens duomenų apsaugos teisės aktams, visų pirma duomenų apsaugos direktyvai 95/46/EB, požiūriu arba veikiančių organų recipientų kontrolės po transplantacijos registrų rezultatų palyginimo metodikai kurti.

Siekiant padidinti galimų persodinti organų skaičių reikėtų apsvarstyti išplėstinių donorų (donorų, kurie medicininio požiūriu gali būti laikomi naudingais tik konkrečioms recipientams tam tikromis sąlygomis) panaudojimo galimybę. Kadangi praktiškai skelbiamų duomenų nepakanka saugumo riboms nustatyti, veiksmų plane rekomenduojamos bendros sąvokų apibrėžtys ir metodika priimtina rizikos lygiui nustatyti ir išplėstiniams donorams panaudoti. Šis informacijos rinkimas padės nustatyti priimtina rizikos lygį naudojant išplėstinius donorus.

Šie veiksmai bus labai naudingi valstybėms narėms, tais rezultatais remiantis, plėtojant ir skatinant gerą organų donorystės ir transplantacijos patirtį.

3.3.2. *Bendra akreditacijos sistema*

Veiksmų planu taip pat siekiama parengti ES teisiniam reglamentavimo metodologiją, kad valstybės narės akredituotų organų donorystės, įsigijimo ir transplantacijos programas. Tai galėtų padėti ilgai sukurti **bendrą organų donorystės (įsigijimo) ir transplantacijos programų akreditacijos sistemą (10 prioritetinis veiksmas)** ES lygiu ir remti pavyzdinių centrų veiklą.

4. IŠVADOS IR TOLESNI VEIKSMAI

Šiame veiksmų plane nustatyta 10 prioritetinių veiksmų siekiant padėti valstybėms narėms spręsti organų donorystės ir transplantacijos srities problemas. Tai paskatins glaudesnę valstybių narių bendradarbiavimą ir keitimąsi gerą patirtimi, kurie yra strategijos pagrindas.

Šis bendradarbiavimo procesas būtų grindžiamas bendrų tikslų ir gairių nustatymu, sutartais kokybiniais bei kiekybiniais rodikliais ir etalonais ir gerosios patirties nustatymu bei sklaida.

Remdamosi šiais veiksmais valstybės narės turėtų parengti savo nacionalinių prioritetinių veiksmų planus. Veiksmų planas bus bendro valstybių narių sėkmės įgyvendinant minėtus bendruosius tikslus vertinimo pagrindas. Vertinant šio veiksmų plano veiksmingumą bus atlikta veiksmų įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūra (2012 m. laikotarpio vidurio peržiūra).

I PRIEDAS. KONKRETŪS SIŪLOMI VEIKSMAI

1 TIKSLAS. GERESNĖS GALIMYBĖS GAUTI ORGANUS	
1 UŽDAVINYS VALSTYBĖS TURĖTŲ NAUDOTIS VISOMIS GALIMYBĖMIS PAIMTI MIRUSIŲ DONORŲ ORGANUS	
1 prioritetinis veiksmas. Organų donorų koordinatorių buvimo kiekvienoje ligoninėje, kur galima organų donorystė, skatinimas.	
1.1 priemonė. Įtraukti į nacionalinių prioritetinių veiksmų planus tikslą palaipsniui skirti organų donorų koordinatorius ligoninėse. Nustatyti šio veiksmo stebėsenos rodiklius.	Valstybių narių priemonė EK koordinuoja ir stebi
1.2 priemonė. Skatinti tarptautiniu mastu pripažintų organų donorų koordinatorių programų standartų kūrimą.	EK priemonė
1.3 priemonė. Skatinti veiksmingų organų donorų koordinatorių mokymo programų įgyvendinimą.	Valstybių narių ir EK priemonė
1.4 priemonė. Skatinti organų donorų koordinatorių nacionalinių ar tarptautinių akreditacijos sistemų kūrimą.	Valstybių narių ir EK priemonė
2 prioritetinis veiksmas. Kokybės gerinimo programų vykdymo visose ligoninėse, kur galima organų donorystė, skatinimas.	
2.1 priemonė. Įtraukti į nacionalinių prioritetinių veiksmų planus tikslą palaipsniui pradėti vykdyti kokybės gerinimo programas ligoninėse. Nustatyti šio veiksmo stebėsenos rodiklius.	Valstybių narių priemonė EK koordinuoja ir stebi
2.2 priemonė. Sudaryti galimybes kokybės gerinimo programose naudoti specifinę metodiką ir organizuoti mokymus šia tema.	Valstybių narių priemonė EK koordinuoja ir stebi
2 UŽDAVINYS VALSTYBĖS NARĖS TURĖTŲ SKATINTI GYVŲ DONORŲ DONORYSTĖS PROGRAMAS VADOVAUJANTIS GERĄJA PATIRTIMI.	
3 prioritetinis veiksmas. Valstybių narių keitimasis gerąja gyvų donorų donorystės programų patirtimi: parama gyvų donorų registrams.	

3.1 priemonė. Įtraukti į nacionalinių prioritetinių veiksmų planus altruistinių gyvų donorų donorystės programų skatinimą numatant gyvų donorų apsaugos priemones ir užkertant kelią prekybai organais.	Valstybių narių priemonė EK koordinuoja ir stebi
3.2 priemonė. Skatinti gyvų donorų registrų kūrimą siekiant įvertinti ir garantuoti jų sveikatą ir saugą.	Valstybių narių ir EK priemonė
3 UŽDAVINYS GERINTI VISUOMENĖS INFORMUOTUMĄ ORGANŲ DONORYSTĖS KLAUSIMAIS	
4 prioritetinis veiksmas. Sveikatos priežiūros specialistų ir pacientų paramos organų grupių žinių ir komunikacijos įgūdžių gerinimas.	
4.1 priemonė. Įtraukti į nacionalinių prioritetinių veiksmų planą žiniasklaidos svarbos pripažinimą ir būtinybę gerinti visuomenės informuotumą šiais klausimais.	Valstybių narių priemonė EK koordinuoja ir stebi
4.2 priemonė. Skatinti sveikatos priežiūros specialistų ir pacientų paramos transplantacijai grupių mokymo ugdant komunikacijos įgūdžius programas.	Valstybių narių ir EK priemonė
4.3 priemonė. Organizuoti periodinius nacionalinio lygmens susitikimus (kompetentingų institucijų) su žurnalistais ir viešosios nuomonės formuotojais ir kontroliuoti nepageidaujamą reklamą.	Valstybių narių priemonė EK koordinuoja ir stebi
5 prioritetinis veiksmas. Organų donorų identifikavimo visoje Europoje galimybių gerinimas ir tarptautinės organų donorystės Europoje skatinimas.	
5.1 priemonė. Surinkti ir platinti informaciją apie piliečių teises organų donorystės srityje ES.	Valstybių narių ir EK priemonė
5.2 priemonė. Parengti tarptautinių donorų lengvesnio identifikavimo priemones	Valstybių narių ir EK priemonė

2 TIKSLAS. TRANSPLANTACIJŲ SISTEMŲ VEIKSMINGUMO IR PRIEINAMUMO GERINIMAS	
4 UŽDAVINYS	
PARAMA IR GAIRĖS TRANSPLANTACIJŲ SISTEMAS DARANT VEIKSMINGESNES IR PRIEINAMESNES	
6 prioritetinis veiksmas. Organų donorystės ir transplantacijos organizavimo modelių ES valstybėse narėse tobulinimas.	
6.1 priemonė. Įtraukti į nacionalinių prioritetinių veiksmų planus ekspertų komiteto <i>ad hoc</i> rekomendacijas valstybėms narėms dėl reguliaraus ataskaitų teikimo.	Valstybių narių ir EK priemonė
6.2 priemonė. Skatinti porinio bendradarbiavimo projektus ir tarpusavio vertinimus.	EK priemonė
6.3 priemonė. Įvertinti struktūrinių fondų ir kitų Bendrijos priemonių panaudojimą transplantacijos sistemų plėtrai.	EK priemonė
6.4 priemonė. Skatinti pavyzdinių centrų tinklus.	EK priemonė
7 prioritetinis veiksmas. ES lygio susitarimų transplantacijos klausimais skatinimas.	
7.1 priemonė. ES lygio susitarimai dėl pagrindinių vidinio pacientų mobilumo ES ir transplantacijos taisyklių, laikantis Bendrijos teisės aktų.	Valstybių narių ir EK priemonė
7.2 priemonė. ES lygio susitarimas visais klausimais dėl transplantacijų ne Bendrijos pacientams.	Valstybių narių ir EK priemonė
7.3 priemonė. ES lygio susitarimas dėl prekybos organais stebėsenos.	Valstybių narių ir EK priemonė
7.4 priemonė. ES lygio susitarimas dėl būsimų mokslinių tyrimų programų bendrų prioritetų ir strategijų.	Valstybių narių ir EK priemonė
8 prioritetinis veiksmas. Geresnių galimybių nacionalinėms valdžios institucijoms keistis organais sudarymas.	
8.1 priemonė. Įvertinti perteklinių organų pasiūlos kitoms šalims procedūras.	Valstybių narių ir EK priemonė

8.2 priemonė. Nustatyti keitimosi organais, reikalingais pacientams, kuriems reikia neatidėliotinos pagalbos, ir sunkiai gydomiems pacientams tvarką.	Valstybių narių ir EK priemonė
8.3 priemonė. Parengti IT priemones remiant ankstesnius veiksmus.	Valstybių narių ir EK priemonė
3 TIKSLAS. KOKYBĖS IR SAUGOS GERINIMAS	
5 UŽDAVINYS GERINTI ORGANŲ DONORYSTĖS IR TRANSPLANTACIJOS KOKYBĘ IR SAUGĄ	
9 prioritetinis veiksmas. Transplantacijos rezultatų vertinimas.	
9.1 priemonė. Parengti bendras sąvokų apibrėžtis ir bendrą metodiką transplantacijų rezultatams vertinti.	EK priemonė
9.2 priemonė. Parengti organų recipientų tolimesnei kontrolei reikalingą registrą ar registrų tinklą.	Valstybių narių ir EK priemonė
9.3 priemonė. Rekomenduoti bendras sąvokų apibrėžtis ir bendrą metodiką priimtinam rizikos lygiui nustatyti naudojant išplėstinius donorus.	EK priemonė
9.4 priemonė. Plėtoti ir skatinti gerą medicininę organų donorystės ir transplantacijos praktiką remiantis rezultatais, įskaitant išplėstinių donorų panaudojimą.	EK priemonė
10 prioritetinis veiksmas. Bendros organų donorystės (įsigijimo) ir transplantacijos programų akreditacijos sistemos skatinimas.	